

Wie in de schuilplaats des Allerhoogsten is gezeten....

Herinneringen aan de Watersnoodramp 1953

Nu het moment dichterbij komt dat vijf-en vijftig jaar geleden Zuidwest-Nederland en ook Wolphaartsdijk getroffen werd door een watersnoodramp is het goed om je die gebeurtenis te blijven herinneren.

Mijn kinderen hebben wel eens gevraagd schrijf nu eens op hoe dat was, je vertelt er zo weinig over, we weten zo weinig, en omdat er ook in een ander verband naar gevraagd werd, heb ik besloten er wat over te schrijven. Ik, de jongste van zeven kinderen, ben geboren op 9 november 1943 en was dus op dat moment 9 jaar.

Situatie Molenweg ca 1935. Links voor ons huis

We, dat waren Maarten en Mina de Regt-Tramper en zes kinderen Piet, Marie, Maartje, Adrie, Johan en Rinus, woonden in de Molenweg op nummer A81, waar nu Ko en Neeltje van de Kreeke-de Regt wonen. Ze hebben aanvankelijk op die plek een schuur en later een huis laten bouwen. Mijn oudste zus Neeltje was in 1952 getrouwd met Ko van de Kreeke en woonde toen in Oud-Sabbinge.

Johan en Rinus voor het huis in de Molenweg ca. 1951

V.l.n.r. Neeltje, vader, Maartje, moeder, daarvoor Rinus, Johan, Piet, daarvoor Adrie, Marie. Foto ca 1946

Ik herinner me nog wel dat het op die zaterdag 31 januari ontzettend hard stormde. Het was de verjaardag van mijn broer Adrie die op dezelfde dag geboren was als koningin Beatrix, en die 15 jaar oud werd. Zoals toen wel gebruikelijk kreeg hij zijn eerste horloge. Het is niet ouder dan een dag geworden, hij mocht het van moeder niet aanhouden. Hij heeft het 's avonds op de schoorsteenmantel gelegd en daar is het gebleven.

Voorzover ik me kan herinneren verliep de zaterdagavond verder normaal.

Op zondagmorgen, 1 februari, werd moeder rond drie uur wakker van ruisend en klotsend water. Toen ze uit de bedstede klom stapte zij al in een laagje water, vader was nu ook snel uit bed, tijd om kleren aan te trekken was er niet. Toen ze in de keuken kwamen, die enkele treden lager lag dan de kamer, stond het water daar al tot de knieën. Snel werden wij, kinderen, wakker gemaakt en gingen we naar beneden. Ik mocht niet naar beneden en moest op de trap blijven en keek angstig toe hoe de anderen probeerden de deuren nog open te krijgen om weg te komen, ik was bang om alleen achter te blijven.

Plotseling kwam er een vloedgolf met zoveel geweld dat de achtergevel instortte. Iedereen moest nu snel naar boven.

Toen we allen boven waren hoorden we hulpgeroep dat klonk als van mensen in doodsnood. Achteraf begrepen we dat dit van de familie Kloosterman geweest moet zijn. Ze woonden enkele huizen verderop in de Molenweg en hebben geprobeerd te vluchten maar zijn daarbij verdronken.

Ondertussen steeg het water snel tot tegen de zolder en enkele ogenblikken later liep het over de zolder.

We konden nu ook daar niet meer blijven en moesten door het dakraam naar het dak, het stormde vreselijk hard en het was koud. Ondertussen riepen we om hulp maar er was niemand, de hulpverlening was nog niet op gang gekomen. Duidelijk was dat de situatie op het dak niet lang houdbaar zou zijn. Na enige tijd leek het water iets te zakken, in ieder geval zoveel dat er nog wel af en toe een vloedgolf over de zolder kwam, maar hij niet meer constant onder water stond.

We zijn toen teruggegaan naar de zolder.

Daar hebben we nog veel benauwde ogenblikken beleefd. Doordat de achtergevel was weggeslagen hadden storm en golven vrij spel in en om het huis wat resulteerde in hevige schokken van het huis die zo heftig waren dat de ledikanten over de zolder schoven.

Vader heeft die morgen veel gebeden en psalm 91 gereciteerd die begint met: "Die in de schuilplaats des Allerhoogsten is gezeten die zal vernachten in de schaduw van de Almachtige". Je ervaart dan dat er niets anders overblijft om op te pleiten dan Gods erbarmen.

Naar gelang de morgen vorderde werd de toestand kritiek. De schokken van het huis werden steeds heviger en kwamen sneller achter elkaar. We hebben toen wel gedacht te moeten verdrinken. Dit heeft geduurd tot ruim na de middag.

Op dat moment zei mijn broer Piet plotseling dat hij een roeiboot aan zag komen met drie mannen erin. Het bleken mijn huidige zwager Piet Dekker, die toen verkering met mijn zus Marie had, Kees van Keulen en Frans den Engelsman te zijn die aan de dakgoot aanlegden. Hun handen zaten onder het bloed omdat ze die aan de boot hadden opengehaald. We hebben toen enkele lakens verscheurd om ze te verbinden. In allerijl hebben we, zo goed en zo kwaad het ging, wat kleren bij elkaar gezocht om aan te trekken. Alle kleren van vader en moeder (Zeeuwse dracht) en van mij waren beneden. Ik had mijn pyjama en een bontjasje van mijn zus aan.

De helft van het gezin is vervolgens in de boot gestapt, mijn vader en drie broers bleven achter. Het was de bedoeling ons naar de 50 meter verder gelegen Molendijk of de Oudelandsdijk te brengen, maar de stroom was te sterk en dat mislukte. Ze hebben zich toen laten afdrijven achterlangs de woningen aan de oostkant van de Molenweg. De familie Kok bood ons tijdelijk onderdak aan, deze huizen waren steviger gebouwd en stonden in de luwte van de woningen aan de overzijde. Vervolgens zijn mijn vader en mijn broers opgehaald en waren we als gezin weer bij elkaar. Een half uur daarna is ons huis ingestort.....

Zondagmorgen februari 1953 op het moment dat een deel van de familie de Regt in de reddingboot zit. Foto: Adrie de Bat

We zijn bij Philip Cok hartelijk ontvangen en konden enigszins tot rust komen. We hebben daar die middag nog gezamenlijk uit de bijbel gelezen en psalm 42 vers 5 gezongen: “Maar de Heer zal uitkomst geven”. We waren weliswaar alles kwijt maar het was voor ons toch waar geworden.

Van die middag en avond herinner ik mij niet veel meer, ik moest in de achterslaapkamer blijven en mocht niet aan de voorkant bij het raam komen. Daar was de situatie inmiddels ingrijpend veranderd, maar dat zou ik pas de andere ochtend zien. Ik ben waarschijnlijk uitgeput, in slaap gevallen.

Maandagochtend mocht ik aan de voorkant voor het raam kijken.... Ik wist niet meer waar ik was.

Aan de overkant van de weg, stond alleen nog het huis van Gerard de Witte en zijn gezin overeind, ons huis dat er aan vast gebouwd was en andere huizen in dat rijtje waren weg. Ik weet nog dat ik toen weg wilde, weg... weg...van die plek en er nooit meer terugkomen.

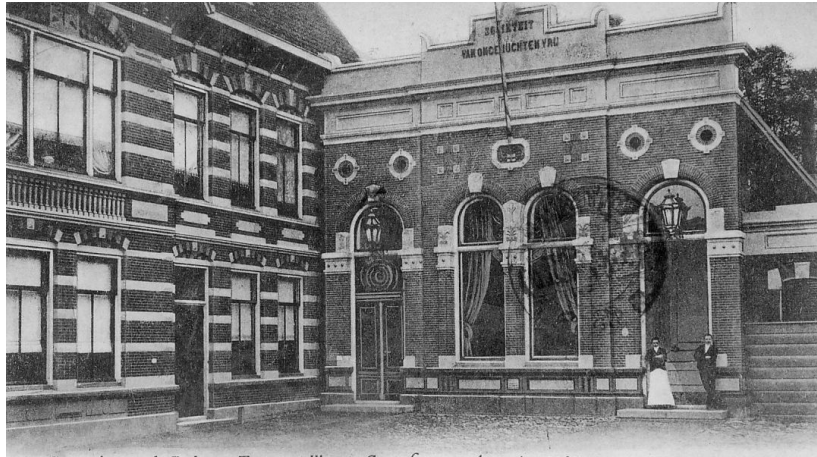

Situatie maandagochtend 2 februari 1953. Ons huis en andere huizen zijn zondagmiddag in de golven verdwenen. Het zevende huis van recht is het huis van Philip Cok waar we zijn opgevangen. Foto: A. Katsman

In de loop van de maandagochtend zijn we door een reddingsloep uit het huis gehaald en naar de Oudelandsedijk of de Molendijk gebracht. We zijn met paard en wagen door de polders naar het “Schuttershof” in Goes gebracht, dat als opvanglocatie diende en waar slachtoffers elkaar ontmoetten.

Ik herinner me aangrijpende taferelen waarbij de emoties hoog op liepen. Je ontmoette er gezinnen die wisten dat zij niet meer compleet waren, gezinnen die hun huis nog kwijt waren of beiden en families die nog in onzekerheid verkeerden omdat ouders of kinderen werden vermist.

In het Schuttershof werd iedereen voorzien van eten, drinken en werden kleren uitgedeeld. Dat was in ons geval niet overbodig, ik had alleen mijn pyjama en een bontjasje van mijn zus aan. De meesten die er rondliepen hadden alleen nog maar de kleren die ze aanhadden. Wat waren we dankbaar waren voor alles wat we kregen.

Het Schuttershof te Goes. Foto 1907

Er was ook een ruimte, een noodsecretarie, waar alle slachtoffers zich moesten melden en waar bijgehouden werd waar iedereen vandaan kwam. Daar werd ook gevraagd naar de omstandigheden waarin de mensen verkeerden. Ter plekke kreeg je ook evacuatieadressen uitgereikt. Ons gezin werd over vijf of zes locaties in de stad verspreid. Aangezien we geen huis meer hadden, zijn we een vrij lange tijd van elkaar gescheiden geweest, wat niet gemakkelijk was. Het moet meer dan drie maanden zijn geweest.

Ik ging met mijn neef mee naar de school op De Dam in Goes, wat later de Koelmanschool werd. Hij stond op de plek waar nu V en D gevestigd is. We zaten daar in de bestuurskamer die provisorisch ingericht was als schoollokaal voor leerlingen die niet terugkonden vanwege de Ramp. We kregen les van J. Moerland die toen hoofdonderwijzer was van de Johannes Calvijnsschool in Wolphaartsdijk. We gingen naar de kerk van de Gereformeerde Gemeente, bekend als het kerkgebouw "Tussen de twee Poorten" aan de J.A. v.d. Goeskade.

Tijdens de evacuatieperiode kwamen we in contact met de heer en mevrouw J.C. de Beuker-de Kruyff van Dorssen uit Heelsum, een welgesteld echtpaar die iets voor ons wilden betekenen. Johan en ik (Rinus) kregen ieder een nieuwe fiets, een ongekend groot cadeau voor die tijd. Het was meteen ook onze eerste nieuwe fiets. Meneer en mevrouw de Beuker zijn later nog enkele keren op bezoek geweest.

Johan en Rinus met de nieuwe fietsen voor het huis van Oom Kees en tante Keetje Poortvliet in Kloetinge

Na een lange evacuatie-tijd werd ons een woning aangeboden aan de Aardebolleweg, naast Marien en Kee Verstelle. Het was het huis waarin mevrouw Elisabeth Verschuure-Geleedst tijdens de ramp is omgekomen, ze woonde daar met haar dochter Annie, later getrouwd met bakker Jo Verboom.

Eindelijk hadden we weer een huis waardoor we als gezin weer bij elkaar konden zijn. Later hebben we een nieuwe woning betrokken in de Friesestraat, die na de Ramp doorgetrokken werd naar het Nazareth en waar veel slachtoffers van de ramp vooral vanuit de Molenweg een huis lieten bouwen c.q. een huis huurden.

Nu, 55 jaar na de ramp realiseer ik mij iets van de reikwijdte van wat vader op die vroege morgen las en bad, “Die in de schuilplaats van de Allerhoogste is gezeten die zal vernachten in de schaduw van de Almachtige”.

Het is wáár, ook vandáág.

Goes, 11 januari 2008

Rinus de Regt

...DE LUCHT HANGT ER LAAG
EN DE ZON WORDT ER LANGZAAM
IN GRIJZE VEELKLEURIGE
DAMPEN GESMOORD,
EN IN ALLE GEWESTEN
WORDT DE STEM VAN HET WATER
MET ZIJN EEUWIGE RAMPEN
GEVREESD EN GEHOORD.
(MARSMAN)

HERINNERINGEN AAN DE WATERSNOODRAMP 1953
DOOR
RINUS DE REGT